

Ud med besserwisserne, ind med videndeling i øjnehøjde

Videndeling bør være en helt naturlig del af gymnasiekulturen. Det nytter ikke, at lærerne på de enkelte gymnasier og i forhold til hinanden sidder rundt omkring på deres små viden-øer og glemmer at kommunikere med hinanden, mener to lektorer, som blandt andet står for et workshopseminar om emnet.

GYMNASIELÆRERE ER de rene videnbanker. Derfor er der ingen grund til at opfinde den dybe tallerken flere gange. Sådan lyder det fra Gitte Schwaner og Birgitte Holm Halkjær, der begge underviser på Borupgaard Gymnasium.

Her står de i oktober for et efteruddannelseskursus, hvor videndeling er på dagsordenen.

»Langt de fleste gymnasier ved ikke, hvilken viden de sidder inde med, og langt de fleste underviserne i gymnasieskolen ved ikke, hvor og hvordan de skal dele og anvende den viden, de besidder. Videndeling har det med at blive et luftigt og teoretisk begreb. Vi ser det som vores hovedopgave som undervisere at få begrebet ned i øjenhøjde. Det har en tendens til at blive filosofisk. Egentlig handler det jo bare om, hvad mennesker alle dage har gjort: At dele deres erfaringer og oplevelser med andre,« siger Birgitte Holm Halkjær.

Viden forudsætter viden, og viden vokser, når den deles mellem mennesker, lyder filosofien blandt andet. Det er dog vigtigt at etablere en form for videnadministration. Hvis ikke alle skal drukne i informationer, de i virkeligheden ikke har brug for, skal der langt mere struktur på videndelingen rundt omkring på landets gymnasier.

»Den helt svære opgave, tror vi, ligger i at få systematiseret den viden,

de forskellige faggrupper ligger inde med, og ikke mindst få skabt værktøjer, så alle lettest muligt får adgang til den information og viden, de har brug for. Jo større gymnasium, desto svære kan det være – det er vores erfaring. Der er mange hierarkier og høvdinge, som besværliggør videndeling,« forklarer Gitte Schwaner.

At få udnyttet videndelingen på stedet handler også om at få udnyttet de interne it-redskaber optimalt, få de rigtige mennesker sat sammen i projekt- eller faggrupper og ikke mindst få skabt et overblik over, hvad gymnasiets formår, og således få øjnene op for, hvilke kvalifikationer de enkelte undervisere på stedet besidder.

»Vi er som udgangspunkt uddannet generalister fra universitetet, men når det er sagt, så udvikler langt de fleste gymnasielærere ad åre særlige kompetencer, som især ledelsen på de enkelte gymnasier rundt omkring i landet bør være langt mere opmærksom på at fremskynde, endsige opmuntre – altså mere opmærksom på de kompetencer, som den enkelte medarbejder besidder, og hvilke områder vedkommende brænder for at udvikle og arbejde med.«

Også en ledelsesopgave

Det skal være tydeligt både for ledelsen og de enkelte medarbejdere, hvilken viden der er relevant for hvem i

organisationen, mener de to Borupgaard-lærere. Og ikke mindst, hvem der ligger inde med hvilken viden: Nogle er gode til grammatik, andre til at skrive undervisningsmateriale, andre er gode til at undervise i nyeste litteratur, til at anvende den nyeste it-teknologi osv.

»Derfor bliver videndeling ikke kun en opgave for os som undervisere, men også en ledelsesopgave. Ledelsen på de enkelte gymnasier skal opildne og motivere underviserne til videndeling. De skal anerkende de undervisere, der arbejder seriøst med det, så arbejdet med videndeling bliver værdsat. At skabe det vidende gymnasium er med andre ord et ansvar, som vi alle må og skal tage på os,« mener Birgitte Holm Halkjær.

Viden skal derfor ledes og faciliteres for at skabe reel værdi. Ellers risikerer man, at medarbejdernes viden løber ud som sand mellem fingrene, og videndeling ikke finder sted. Og derfor har de på Borupgaard sat ekstra fokus på videndeling, og hvordan denne integreres på den bedst mulige måde i de enkelte faggrupper, f.eks. med oprettelse af fagfaglige og tværfaglige videnbanker.

»Vi er meget optaget af at få etableret interne tutor- og mentorordninger, så nye, ofte yngre, medarbejdere langt mere struktureret lærer af de mere erfarne. Arbejdet med videndeling bli-

Workshopseminar med fokus på videndeling på Borupgaard

Det enkelte menneske kan ikke selv vide alt! Derfor er det nødvendigt både at få del i andres viden, ligesom det også er nødvendigt at dele ud af egen viden.

Sådan lyder oplægget på Borupgaard Gymnasium, hvor der med startskuddet til det nye skoleår er sat ekstra fokus på videndeling i form af blandt andet et engelsk workshopseminar, som vil blive afholdt på gymnasiet den 13. oktober 2010. Kursusholderne er Gitte Schwaner, lektor i engelsk og kinesisk, og Birgitte Holm Halkjær, lektor i engelsk og dansk.

Kurset har udspring i et ønske om mere faglig dialog i øjenhøjde og et ønske om at samle kolleger fra andre gymnasier, som brænder for de samme faglige interesser i udvikling af spændende og kreative undervisningsformer og materialer. Det faglige fokus på dagen er dramagenren, men som kursusholderne pointerer, kunne indholdet lige så godt have haft et andet fagligt fokus. Nu blev det dramagenren, fordi Birgitte Holm Halkjær i næsten ti år har skrevet undervisningsmateriale til That Theatre Company, som hun har videndelt med andre ved at lægge det materiale, hun selv bruger i engelskundervisningen, ud på teatrets hjemmeside (www.that-theatre.com/DK/undervisning_materiale.asp) og engelskfagets side på EMU til fri afbenyttelse for alle.

ver netop en vigtig del, når man ansætter nye medarbejdere. Her får man ikke bare folk med en bestemt uddannelse eller erfaring. De har også, hvad man kunne kalde en videnfortid, som det er vigtigt, at de andre medarbejdere på stedet får indblik i.

Ligeledes ligger afgående medarbejdere inde med en videnbank, som vi på landets gymnasier skal blive langt bedre til at udnytte. Vores ældste kolleger, som går på pension, skal vi have meget mere fat i! De ligger inde med en stor viden, som gymnasiernes ofte 'glemmer' at få formidlet videre. Vi bør have langt mere fokus på en videndeling, der netop aldrig går på pension,« mener Birgitte Holm Halkjær.

Videndeling forudsætter gensidig respekt og dialog i øjenhøjde

Den væsentligste drivkraft for videndeling er ønsket om at hjælpe hinanden. Og det forudsætter, at man skal respektere de sociale relationer, som ligger til grund, ellers er der langt fra grobund for videndeling. Det handler om særlig gensidig respekt for hinandens faglighed og faglig dialog i faggrupperne og på tværs af faggrupperne, endsige på alle niveauer i gymnasieskolen, lyder det fra de to Borupgaard-lærere. Forudsætningen for videndeling er nemlig, at man taler pænt til hinanden og ikke taler ned til hinanden.

»Vi har brug for dialogen i øjenhøjde, vi har ikke brug for 'besserwisser', for det er netop 'besserwiserne', der ødelægger lysten til at dele viden og erfaringer. En besserwisser er typisk en, som ikke vil lytte til og modtage kritik, have faglige input fra en fagkollega osv.«

Gitte Schwaner og Birgitte Holm Halkjær er begge af den opfattelse, at videndeling skal være funderet i udveksling af erfaringsrelateret undervisning, altså det her virker, fordi sådan og sådan. Det er blandt andet en af grundene til, at de har sagt ja til at stå for et workshopseminar i oktober (se faktaboks). De mener, at langt de fleste efteruddannelseskurser burde have som udgangspunkt, at man har en langt bedre faglig dialog i øjenhøjde med kursisterne, da det skaber et betydeligt bedre udgangspunkt for udveksling af kreative ideer og erfaringer – netop videndeling.

»På langt de fleste efteruddannelseskurser er det forelæsningsen, der er i centrum, og ofte er det sådan, at når man kommer hjem fra et efteruddannelseskursus, så smider man bunken hen i et hjørne, og der bliver den bare liggende. Det ville være fantastisk, hvis der efter kurset blev etableret et netværk på tværs af gymnasiernes, som kan udveksle ideer, erfaringer og undervisningsmaterialer,« siger Gitte Schwaner, som har det klare ind-

tryk, at der er stor forskel på, hvor godt videndeling fungerer rundt omkring på landets mange gymnasier – faktisk er dog, at der på rigtig mange gymnasier ikke er sat nok fokus på videndeling, lyder vurderingen. ■

Videndeling

Videndeling (eller vidensdeling eller videnspredning) handler om, hvordan viden bevæger og spreder sig mellem mennesker – hvordan den samles, lagres og deles. Ordene videndeling og videnspredning dækker samme begreb, men ordene har nuanceforskelle:

- Videndeling antyder, at der i visse situationer deles viden fra flere sider, dvs. en tovejs- eller en mangevejskommunikation.
- Videnspredning har mere distributionens betydning i sig, hvor der evt. kan være tale om envejskommunikation.

Hedder det videndeling eller vidensdeling?

Begge dele er korrekte. Sammensatte ord med »viden« kan altid få tilføjet »s«. Formen uden »s« bliver dog betragtet som finere end den med »s«, men den er altså ikke mere korrekt af den grund.